

szombat, szept. 21kén

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; névmagyarosítás; idős Lovassy István; Tolnamegye (Szina János b. bírónak esküszik, a postabér-főlemelés ellen határozat, a főorvos lemondott, magányügyek, 'sa't.); Baranya's Verőczemegye (tiszújítási eredmény); Szatmármegye (törvény-sürgötés a kancellaria magyar levelezése iránt, megyei körlevelek, 'sa't.); új indítványok, utcsinálásmód iránti vita nem Mack-Ádám, hanem Schlendrián győz; részletek a szerbzenélésről; hírlapkiadvány; 'sa't.) Spanyolorsz. (árviz általi pusztítások; Lichnowszky hg szabadságba helyeztetett; 'sa't.) Anglia (tétel a yorki zavargók fölött; szerencsétlenség Edinburgban; 'sa't.) Franciaország (tűz a touloni hajógyárban; lapvélemény az ausztriai vasutakról; 'sa't. Értesítő.

Magyarország.

Ö cs. 's ap. kir. Fels. a' magyar kir. udv. Kamra elnökévé Mednyánszky Alajos báró alelnököt, alelnökévé pedig Almásy Móríczt gróft, a' pesti elsőbíróságú váltótörvényszék elnökét, egyszersmind belső titkos statustanácsosi rangra emelve, méltóztatott legkegyel. kinevezni.

Biringer Sándor, a' budai főpostahivatal gyakornoka, a' budai kocsipostafőexpeditioi hivatal járulnokává mozdítottatott elő. Zankó József lubochnai kam. orvos f. e. aug. 21kén meghalálozott.

Ö cs. kir. fels. Christmann Samu hites ügyvéd 's testvére Christmann Frigyes kir. táblai jegyzőnek vezetéknevök KERÉNYI-re változtatását kegy. megengedni méltóztatott.

(Nemzeti színház.) Szombaton, szept. 21kén Carl Henriette porosz kir. udv. kam. énekesnő jutalomjátékul bérszűnettel: **TEMPLARIUS**, nagy opera 3 felv. Irta Marini G. U. olaszból ford. Ney Ferencz. Zenéjét szerzette Nicolai Otto. A' jutalmaztatandó énekesnő Rebecka szerepében először lesz föllépni szerencsés. —

NSzalontán őszelő 2án. Szomorú, nehéz közeleltség áll előttem 's a' polgári érzelem keserűségével teljesitem azt. — Elmondom röviden, és ha az igényelhető összes fájdalom egy része szivemből más szivbe is átköltözni ügyekszik, a' hideg ész emberei ne tulajdonítsák vétkül. — Igen, — szivhez akarék szólni — 's adja az ég, hogy anyai erő legyen fájdalom-szülte szavaimban, mennyi annak valódi kifejezhetésére, a' szivemben rokonérzelem fölkelhetésére méltóképen szükséges. Lovassy István, a' szerencsétlen László derék atyja mai nap elhunyt. Igen ő elhalt. A' keservek sulya, 's mostohaságok alatt meghajlott a' test és a' nemes lélek más jobb világra költözött ált. Nem bírhatá meg a' sziv sikertelen áldozatának annyi keserveit és a' test összeroskadott. Tekintsünk szét e' szép hazában és ez annyi csapást szenvedett derék család rommaradványinál a' sziv meleg érzelem nélkül nem maradhat. — Csak egy pillanatot a' multba — szentelve a' derék férfiú emlékének — és a' tisztán érző kebel haragos lánggal fog fellobogni. E' férfiú, polgári szent érzelmei 's kötelességének, és annyi dús reménnyel kecsegtető fiát, egy kétes jövendőnek engedé áll, mert tiszta lelke érzetében erős volt nála, hogy az igazság napfénye derülten mosolygand tette következményire. — És elfordult tőle e' nap — a' remény valósító csillaga nem tűnheték fel egére. — Ő ismét visszanyerté fiát — ölelheté is őt — de öröm nem emelte keblét — A' mély fájdalom görnyesztette azt, 's még meg sem szokhatá kínos helyzetét, midőn a' sors ki nem látva számára a' keservek készítésében — ne jét, fájdalomnak osztályosát, enyhítőt elvevé tőle. — Bú ölte el a' nőt; mert keservet táplált jó szive. És a' derék családtyának egy örült fiú 's egy halott nő ágyánál kellevirasztani örök keservével. Most már előtte őt is a' bú és szomorú emlékét hagyja maga után a' polgári lemondás magas erényének. Sirját nem fogja márványoszlop jegyezni, de ha hét árva könyeitől nedvesült egyszerű sírdomb emelkedik előtte, emeld le süvegedet 's az atya és polgári egy esített erénynek tiszta példájától maghatva tanítsd meg gyermekeidet az ő emlékének tiszteletére. Midőn e' vést hirdető madári tisztemet teljesitem, azon meggyőződés terít fájdalomimra könyfátyolt, hogy e' lemondás erényeiben kiszzenvedett férfiúnak hátrahagyott utódaiban, hálálja meg a' hon, — az atyának nagy és szépszerű polgári erényét. Thurzó Miklós.

Tolnamegyei gyűlés. Szegzárd sept. 8án. Nem csekély öröme válik alulírottak, midőn tudósítást Tolnamegye részéről folyó év és hó 5 és 6dik napjain tartatott közgyűlés határozatának leírásával kezdheti meg. A' milly jelesek 's üdvösöknek kell azokat elismernünk, úgy nem tagadhatni, hogy a' tanácskozás folyama biztos zálogaul szolgálhat a' viszszerült polgári engeszteltség 's egyetértésnek, mikre e' viszályoktól szaggatott honnak olly szerföltötti szüksége van. Így szűnik meg az ősi átok sulya legalább megyénkre nézve — miszerint „nem leendne többé közöttünk béke.“ Nem akarjuk ezzel azt állítani, mintha már az önzök egész serge ki lenne irtva e' lelkes megyéből. Annyi azonban bizonyos, hogy álokoskodásaik 's alattomos fondorkodásaik nehezen számíthatnak továbbá azon gyámoltatásra, mellyel az utóbbi követválasztáskor dicsekedhetének: midőn használva néhány szerencsétlen conjuncturát a' meghasonlást honunkban föllevenítő hydra rakoncátlanul üz mesterkedésit. Okultunk azonban saját kárunkon 's most már edzetten lépünk fel a' sikra — vivők a' szeretett haza boldogulásáért; gyarapodva tapasztalással, és szaporodva igaz hívőkkel, kiknek annál nagyobb bizodalommal nyújtánk baráti kezét, mert bizonyos hogy: bánat az erény tavasza, és Shakspeare szerint: „illy ujra megtértektől sokat tanulhatni.“ Rendkívül nagy számmal jelent meg a' nemesség ezen gyűlésre; mert hire futamlott, hogy főispánunkat lenne szerencsénk üdvözleni: kit már harmadfél év óta nem tisztelhetének hivi. Azonban csalatkozának. E' csalódás különös változást ha okozott volna is a' kedélyekben; azt nagy hamar elfelejteté derék első alispánunk Döry Gábor elnöki eljárása által; mellyel közös elismerésnélfogva méltán igazságosnak — fesztelennek és honfiasnak merünk annál inkább jelölhetni; mert ő úgy látszik tökéletesen osztozik a' bihari első alispán elveiben: miszerint közügyi állapotoknál szabadon mer és tud is nyilatkozni; 's nem használ holmi szépitő, gyengítő, halogató, annálkevésbé kijátszó ármányokat; mellyek még most is olly annyira napi renden vannak sok helyütt 's mellyekről — a' megyei választási 's gyűlési kispangásokra vonatkozólag — olly helyesen jegyzi Balog János, „hoc fonte deri-

vata clades in patriam populumque fluxit.“ Mindenek előtt letevé bírói hitét Szina János báró, Györgynek testvére; ki közelebb Tolna mezővárost Festeties Benno gróftul megvásárlá. Ékes magyar szónoklattal ajánlá magát a' Karoknak; egyszersmind a' szegzárdi kórház javára 2000 pgő ftot ajándékoza, 's teljes reményt nyujta, hogy még nagyobb adakozásra is számíthat a' megye. Mit a' tulajdoni jog legszorosb értelmű tiszteletben tartása mellett is méltányosan igényelhet az ország e' nevezetes családtól mint honunk egyik leggazdagabb polgáritól: mert nagy terjedelmű birtokaikból nyert évenkénti jövedelmezések nagyobb részben Bécsbe vándorolván nem keveset növeszti azon pénzvesztéseget melly leginkább az absentisták jövedelmeinek kiszivárgásiból veszi eredetét. Kötelességünknek ismerjük azonban a' tisztelt bárónak egy nagy jelentőségű tettét is e' helyen megemlíteni; ő ugyanis a' tolnai védegyelet tagjává avatá magát és igyezen a' hazai gyártványu szövetekeket viselőket számát szaporító, zsenge egyesület híret 's hitelét nem keveset emelé, mint a' birodalmi kereskedés egyik legelső képviselője. Nem is kételkedünk, hogy a' haza nagyai 's birtokosai e' szép példára felhevülten tudni fogják, mit kelljen cselekedniök. Szegény a' magyar igaz! de akarjon és lesz segítve rajta. — Néhány ifju állítottatott elő a' törvényszékhez járulás megengedetése 's kivántató hiteltétel végett. Egyik közülök héber vallásu levén elfogadtatását némelly szónok ellenzé; de kevés pártoltatás mellett 's ez is csak inkább ugy tudatlanság vagy előítéletből keletkezett. — Bezerédjunk hatalmas felszólamlása azonban villámként sújtá a' fontolva haladókat, és a' héber ifju csak hamar fölesketetett. Havas Ignácz rendes főorvos 12 évi szolgálat után Pestre költözendő leköszönt hivataláról. Láttatok volna itt az erény diadalát honfiak! közös volt az elválás feletti bánat, mit Berecz Mihály lelkes főjegyzőnk és Augusz Antal híven tolmácsolának. A' tudós és szorgalmas polgártársnak hálás elismerés szavaztatott; többnyire ő tovább is tiszteletbeli főorvosi címmel ruháztatott fel, helyébe Krémüller Károly, ki egyebekben kívül a' tébolyodtak szegzárdi házának felállításával magának e' megyében ritka érdemeket gyűjte, de a' tébolyodtak sikeres orvoslatával az egész közönség figyelmét is már magára vonni kezdi — jelöltetett ki 's ajánlatot a' főispánnak. A' lovas foglárók őrmestere garázdálkodásai miatt elmozdítottván szolgálatából, helyét töltendő két folyamodó jelentkezék, mindkettő nemes duna-szengyörgyi, egyik hajdani Kubinszki, a' másik Pecsovics. Mindkettőnek számos pártolója a' kisebb nemesség között; az elsőnek azonban valamint több érdeme egy több szószóloja az értelmesbség részéről. Már már dühöngeni kezdenek a' néhány alattomos uszító által fölizgatott öklösek; midőn első alispán az elsőnek részére jelentő többség által a' botrányos rivalgásokat megszünteté. Mi jogosan kérdjük némellyektől: nincs é valahára idején a' bárdolatlan szenvedélyeknek izgatásával, holmi nemtelen félremagyarázások és fonák szemfényvesztések használatával felhagyni? Hisz mindenki tudja: hogy ez által csak a' gyáva az okatlan akarja tudatlanságát, bátortalanságát pótolni; ki önmagának becsülést kivíni nem tudó polgártársát illy szerencsétlen félvadak felbőszítésével akarja megválasztatni, kész, Sámsonként, az oszlopokat átkarolva 's megrázva alkotványos épületünk romokra omlasztani, csupa személyes önérdekeit hajhászó lázában. De hála az egeknek! nem Sámsonok vagytok ti, csak gyámoltalan philisztaeusok, kikből egy számár — állal ezeket szállíthatni nyugalomra. Hagyjatok fel ármányos cselszövényeitekkel, mert „sera venit pedibus, poena Dei gravibus. Indítvány tétel a' postadijak főlemeltetése miatt Perczel Móríczt által. A' KK. és Rdek zajos helyesléssel fogadák az előadást 's annak értelmében ő felsége alázatos felírásban a' postadijak mérséklése, a' postagazgatóságának a' külföldtől valódi törvényszerű függetlenítése, azok kezelésinél a' magyar nyelv alkalmazása és a' törtévények szokatlan bélyegzésének megszüntetése végett megkéretett. Az egész rendelkezés ellen ovás 's követi utasításul följegyeztes határozatott, 's mind ezekről a' többi törvényhatóság pártolás okaért tudósítatni fog. A' megyei aladószedő ellen több botrányos vád forogván fen, küldöttségi eljárás folytában hivatalától fölfüggesztetett. Ezek azok miket gyűlésünket illetőleg köztudomásra tartozóknak jelelek. (Vége köv.)

Szatmármegyei közgyűlés. Nkároly 7ber 14kén. Szatmár megye 7ber 12kén kezdődött évnegyedes közgyűlésebeli tanácskozását a' m. főispán saját elnöklése alatt nyitván meg, nagy örömet jelenté ki a' megye mostani (megfordult) állásán, egyszersmind hálás köszönetet mondott a' haza nevében azoknak (nem a' tyukodi ölmos botoknak) kik a' politikai surlódások ez idején, midőn a' megye nyugalma felzavarva volt, a' rendet, az ősi alkotványt szépl egyetértéssel! visszaállították!!! Ezután az első alispán vezette a' tanácskozást illy renddel: 1) a' kisgyűlés jegyzőkönyve hitelesített. 2) A' nm. kancellaria több rendbeli szokott latin tartalmu parancsi a' Rdek figyelmé magokra vonván indítványoztatott a' jövő országgyűlésen ujra utasításul adni: alkottassék törvény hogy a' kancellaria magyarul írjon. 3) Bereg levele a' postán több megyéhez meg nem érkezvén ismeretes körlevele miatti országos sérelme akkor pártoltatnék, ha t. i. a' nm. helyt. tan. nem orvosolná a' hozzá intézendő panaszt; egyik táblabíró pedig az ösmeretes beregi körlevelet tartja sérelemnek, miért ereszkedett Bereg megye vallási kérdésekbe. 4) az országgyűlési tárgyakban kirendelt küldöttség munkálkodása elkezdésére sürgettetett. 5) Vas megye körlevele, melly a' népnevelés tárgyában Mátyás k. törvényét erőbe léptetve határozatja felsőbb helyről megsemmisítését panaszolá, az országgyűlési tárgyakban kiren-

delt választmányhoz utasított. Megyénk is hasonló hajóban evez, a megyeházra 's utcsinálásra kivetett pénzbeszedése ügyében. 7) Hontnak az előfogatok megszüntetési levele hosszú vita tárgya lett. A fenemlített tb. az előfogatok meghagyatása mellett nyilatkozván azt jótékonynak állítá az adózóra nézve, mert mód nyújtatik pénzkeresetre (ha szép mód az erőtetett pénzkeresés módja) ez ellen elmondattott, hogy épen Szatmárban a járhatatlan utak fészkeiben bizony nem jótétemény hanem inkább adózó-romlás az előfogatozás 's ideje már, hogy sok terhei közül legalább ennek levételével könnyíttessék; hát még az előfogatok kezelése körül mennyi visszaélés van! a falusi birák mondá egy másik, nem kis aristocratiát gyakorolnak, a tehetősöket rossz utban megkimélik, ezen falusi aristocratiát tehát el kell törölni. Az előbbeni erre ingerült modorral válaszolta: épen az aristocratiá tekintetéből pártolja az előfogatokot — mert míg a nemesség áll, ő annak jogait védelmezni meg nem szűnik. Isten mentsen ugymond hogy ő magához az adózót fölemelje. A tanácskozást vezető első alispán kimondá a többséget hogy e tárgy a vonatok rendszeresítése tárgyában kirendelt küldöttséghez utasittatik. Mult évben a hivatalos előfogat 8500 pftba került, az előtti évben 8000 ezüst ft. — Másod nap a tanácskozás Szatmár városa levele tárgyalásával kezdődött, a város hegylakosi iránti hatóság a megye és város közt országgyűlés előtti követelés alatt van, most a város a megyei hatóság által Szarvashegyről elfogattott de később a város felszólamlására visszaadott embevesnek napi béröket kéri megfizettetni a megyétől; ezzel összekötve felhozattott hogy Tarpa helyett V. Namény iránti követelését a megye a kir. biztos előtt egy választmány által adja elő; a város levelére válaszoltatik hogy bünperi eljárásban a napi bérek megilletése szokatlan, s előbb törvényt kell alkotni hogy a tisztviselők felelősek legyenek tetteikről. Ezután egy táblabíró a nem-sokára bekövetkező országgyűlésre 4 országos hatása indítványt terjeszt elő a Rdek pártfogásába ajánlván azokat: 1) Állíttatnék országos költségén egy diplomatikai nevelőintézet 8 legjelesebb akármilyen sorsu ifjú számára, kik követségre képezetnének, elmondá hogy a külső udvaroknál most már Apponyi grófn kívül nincs más követ, pedig Lengyelország bukásának egyik oka az volt, hogy követe nem volt az idegen udvaroknál. Mindenesetre ha a Rdek nem pártolná is ez indítványt (a m. főispán jobbát elérékenyülve szoritván) elfogulva mondá: hogy a mélt. ur gyermekét nevelje illy diplomatikai készületre, mire azt válaszolá a m. főispán, hogy ő a hazának neveli fiát 's ajánlja a Rdeknek mint jó polgárt. 2ik indítványa: alkottassék törvény, hogy a Clerus magyarul ritualézson, misézzen, eskessen és kereszteljen. Leszállván a szent dolgokról 3ik indítványban kérte a Rdeket: hoznának statutumot hogy a tánczvigalmakban nemzetiség tekintetéből a magyar körtánczot előltánczolja! nem úgy mint eddig, a szünórakon, ő tehát illy rendet javasol: kezdődjék lengyel a tánczrend, ezután magyar, utána francia, polka 'sat. 4ik indítvány a nevelés tárgyában 1832ben a megyei választmányhoz beadott munkája már akkor is helyeseltetvén most az idő lelke haladtával annak még inkább pártoltatását hiszi. Ezen indítványok közül az 1, 2, 's 4ik az országgy. választmányhoz utasított, a 3ik buzdításul vétetett a nemzetiségre nézve. Végre az e napi tanácskozást az utak csináltatása zárta be. 1837ben, midőn a megye a fő utvonaloikat kijelelé, elhatározá hogy azok Mack Ádám rendszere szerint csináltassanak; f. év májusi gyűlésen a dobi vonalra nézve a régi rendszer határozottatott. Most tehát a felett folyt a vitakozás: mi szükség volt a megyének előbbi határozatját megváltoztatni? Azok kik a változtatás mellett voltak, elmondák: igaz ugyan hogy a legjobb legtartósb rendszer a Mack-Ádámféle, de a régi mód olcsóbb 's hamarabb, tehát azt pártolják. Ez ellen elmondattott, hogy a megyének az állandóságra is tekinteni kell, mit érnek az eddigi utak? a batizit és bányait az utas inkább kikerüli mintsem test- 's lélekrázó kövezetén járjon, a régi rendszerrel készült utakat örökösön javítani kell, 's ha ezen javítási költségek tekintetbe jönnek, akkor olcsóbb a Mack Ádámféle rendszer. Végre az olcsóság a rendek többségének tetszvéen dobi vonalra nézve a régi rendszerü utcsináltatás határozottatott, így az olcsóság elvéből indulva ki ezen olcsó utra legtanácsosb lenne fakókeret használni. Ez a két napi gyűlés sietve közölt rövid tartalma.

Baranyamegyei tisztujítás. Sept. 14. A mai napra kitűzött tisztakarujítás 1/4 óra alatt, ennél fogva példás renddel következőleg alakítottatott: Miután volt első alispán somberek Sauska Keresztely, hosszas szolgálata után minden további hivataloskodásról leköszönt, érzékeny szavakkal von bucsut tisztársaitól, — és a KK. és RR. az érdemszerzete szeretetet kebleikben mélyen gyökerezve érezvén iránta hálás köszönetüket jegyzőkönnyvileg a később maradéknak is emlékezetül hagyni határozzák azon egy-hangú vonzódás-szülte méltányolással, mellyel a ritka erényt és azzal bíró férfit, az elragadó keblek árja felkapni szokta. Egy szívvél és lélekkel első alispánnak kikiáltott szék helyi ifj. Majláth György. Továbbá kijelelés és kikiáltás után 2od alispán lett: kardosfalvi Kardos Antal; főjegyző: Madarász József, első aljegyző: Konczek Ferdinand; 2od: Angyal Pál; tiszteletbeli aljegyzők: Darócz Ignác és Perczel Gejza. Főügyvéd: granasztói Rihmer János, al: Sey Lajos; tiszt. alügyvéd: Kisfaludy Antal; számvető: Goocs József; levéltárnok: Hajósy Pál; segédje: Csorba Sándor. Pécsi járás főbirája: gyulai Gáál Ferdinand, al: Jeszenszky József; esküttek: Kisfaludy István és Szilágyi Antal; mohácsi járásban fősz. biró: nagykéri Scitovszky Márton; alsz. biró: Barthos Eduard; esküttek: Spiesz Imre és Knapp Imre; siklósi járásban, fősz. biró: bonyhádi Perczel István, alsz. biró: Grabarics Ernő; esküttek: Cséby József és Kavy Ignác, baranyavári járásban fősz. biró: Sey József; alsz. biró: Beke János; esküttek: Farkas István egyszersmind tiszt. sz. biró és Bencze Ignác; hegyháti járásban fősz. biró: Horvát József; alsz. biró: Börzsöny József; esküttek: Szentiványi Dániel és Országh Lajos; sz. lőrinczi járásban fősz. biró: Raisz Dániel; alsz. biró: Balaskó Imre; esküttek: b. Kákonyi József egyszersmind tiszt. sz. biró és Visák Antal. Főorvos: Czirer Antal; 2od főorvos: Herman János és Hölbling Miksa. Mérnökök: Eisenharth György és Csorba János. Katonai biztosok: Göcz Ignác Pécsváradon. Fridrich Károly N. Bolyhán, Nagyajtay József Mohácson; Barbélyi Ig-

nác Pécsen, drávai biztosok: Bajzáth József és Kajdacsy Antal; dunai biztos: Balovics Zsigmond. t. J.

(Első szürke-apácza intézet Szatmáron.) Mult aug. végső napjaiban érkeztek le Bécsből Szatmár-Németibe az irgalmas szerzetbeli szüzek, m. Hám János szatmári megyés püspök által a két egyesült város közepén sok költséggel számukra épített kolostort elfoglalandók 's növelési és betegápolási kitűzött pályájokra lépendők. Ezen intézetnek Szatmáron létesítésében összeforradott két m. püspöknek czélzata. L e o n h a r d Mihály tábori püsp. t. i. egy magát megnevezni nem akaró nevében 80,000 pftnyi ajánlatot tőn a végett, hogy ezen öszveg kamatjából az egész ausztriai birodalom hadsergebeli közkatonák 's altisztek nyolezvan lyány-gyermeke, évenként huszonötnek fölvételével 's kilépésével czélszerűen elrendezett intézetben sorsához képesti nevelést 's kiképeztetést nyerhessen. E 'ns czélu alapítvány fogantatásához m. Hám János szatmári püsp. az érintett alapítványi tőkét tulhaladó költségbe került czélszerű épület létrehozása 's tétele által járult, egyszersmind pedig ez intézetet közhasznubbá tenni kívánván, hat beteg nő ápoltatására, 's hat ns lyány neveltetésére alapítványt tett; *) 's e magas és érdekes czélok a nevezett irgalmas szerzetbeli szüzekre (szürke apácákra — graue Schwestern — millyeket rochusi kórházához ápolókul nyered Pest városa is) bizattak, mi végett Bécsből jelenleg 10 — 12 apácza hozattott le, kik közül 4 — 5 magyarországi, 's csak neveltetés végett küldettek föl egy pár év előtt Bécsbe, a többi idegenugyan, de nemzetünk szellemét 's jellemét alaposan ismeri. Egyh. T-k.

Verőczemeyei tisztujítás. Eszék sept. 16. Sept. 14kén tette le Siskovics József főispánunk az új megyeház alapkövét, melly alá rejtetett a Historia domus curialis Comitatus de Verőcze nyomtatva a pécsi lyceum betűjével, ehhez csatoltatott a megyeház építésére adakozottak névsora irásban. Sept. 15kén, miután a nemesi öszzeírás iránt némi módosítások tétettek, elkezdődött a tisztválasztás. Az első alispáni hivatal iránt szakadás törtévéen a tárgy szavazásra került, egyéb tisztségek fölkiáltás és illetőleg kinevezés által félórányi idő alatt választattak, az egésznek eredménye következő: 1ső alispán pribéri 's vucsin Jankovics László; 2dik Szallopek Lajos; főjegyző: Dellimanich László; első al: Kugler István; 2dik Blazsekovic Vitál; főadószedő: Jankovics József; aladószedő: Gludovác Ferencz; kerületi adószedő: Náray Imre; fizetéses bíró: idős Jurkovic János; főügyvéd, Hoblik Márton m. t. t. tag; al: Bojnicsics Ferdinánd; számvető: Knezevics Kázmér; főbirák: Spiesz György Verőczén; Dellimanich Ferencz Eszéken; Szutlich Samu Diakovárott; Mihálovics Ignác Valpón; kerületi szolgabírák: ifjabb Jurkovic János Therezovácson; Bellossevich Pál Nassiczán; Bosnyák Rók Miholjácson; Knezevics László Eszéken; esküttek: Jankovich nep. János Szlatinán; Ivanossich Ferencz Eszéken; Bojnicsics Mátyas Diakovárott; Kohánovics Eduard Valpón; levéltárnok: Kussevics Jakab; szekerezési biztos: Mossinszky Antal szolgabírói ranggal; esendbiztosok: Knezevics Ferencz és Mossinszky János; takarmányi biztosok: Hartl Ferencz Eszéken; Labanovics Elek Valpón; Munkácsy Antal Verőczén; Grünwald Ferencz Nassiczán; a vucsin felfüggesztés miatt üres; Lukacevics Antal Diakovárott. Várnagy: Báger János; hadnagy: Petrovics Ignác.

Hírlap-kivonat.

A Hasznos Mulatságok 64dik számában, tán csak mulattatás kedvéért, áll egy hosszas czikk a jobbágy földek tagosztályaról, minek eredménye imez: „vannak vidékek, hol a tagosztályos gazdaság elkerülhetlen; de vannak vidékek, hol nyomásos gazdaságnak kell lenni, 's leszen is. E' végső eset igen bihetőleg magában foglalja hazánk 1/6 részét (?) hol hasznosan alig fog bármikor tagosztály létesülni. Ertkező ajánlikozik a vitát maskor is fölvenni. Mi az ellenkező vélemény bővebb kifejtését ohajtanók inkább.

A Világ 63dik számában A. az indirect adóru értekezék folytatólag 's azt mondja: hogy nem érthet egyet a p. hírlap (139. sz.) ama véleményével, miszerint valamint Franciaország helyhatósági költségekre az országos adózás után vette-tik ki némi toldalék, ugy minálunk merőben ellenkezőleg a megyék, szabad kerületek 's kir. városok házi adójk mellett tartozzanak bizonyos toldalék-állíreket az országos pénztár számára kivetni 's beszédni, például minden félforint háziadó után egy krt. „Már e' vélemény elvben, igazságtalan, 's onnan látszik venni eredetét, hogy két külön természetű adózás zavartatván öszse, e' javaslatul ki van feledve azon nagyszerű körülmény, hogy más alapon nyugszik a törvényhatósági, máson az országos adózás. A' törvényhatóságok t. i. szerkezetüknél fogva egymástul függetlenek, 's külön házi tartással lévén ellátva, igen természetes, hogy minden törvényhatóság a megkívántó háztartási költségeket, menten bármilyen külső segédmeztől, 's ennek természetes következményeitől — az ügyeibe avatkozástul — önmaga viselje, mi honunkban gyakorlatilag is így történik. (Igen helyes.) — Hogy ez által a törvényhatóságok aránytalanul járulnak a háziadó terheibez, önkéntes eredménye azon körülménynek, hogy a törvényhatóságok más mint adózási alapon nyerek eredeti felosztatásukat. Különbben is ezen aránytalanság ismértesb, semmint bizonyítani kellene, mellyet azonban tűrni nemcsak lehet, de ha municipalis szerkezetünk a maga tisztaságában fentartani akarjuk, tűrni kell is. De ezen aránytalanságot, mellyet fontos politikai okok a törvényhatósági házi adóra nézve tűrni megengednek sőt parancsolnak, minden ok 's alap nélkül az országos terhekre is kiterjeszteni szembetűnő igaztalanság nélkül nem lehet, nem szabad. „S azért A. oda nyilatkozik, hogy a pénztár összes költségeit indirect adó utján kell pótolni. Mi ha így történik, egyszersmind el fog kerülni a törvényhatóságok közti provincialis érdekek káros ébresztésivel járn szokott fölosztásnak szüksége. Soknál ürü-

*) Alkalmat veszünk itt megigazítani azon adatot, miszerint Szatmár városa m. Hám püspök felszólítása következtében a nevezett kolostor fölállításához 30,000 ftal járult volna. Ezt nem készpénzről kell érteni, hanem úgy, hogy a nemes város több teleknek, mellyek helyére az intézet épített, megvétele 's más többnek szolgáltatása által — 30 ezer vftot közelítőleg — volt segélyekre a nagylelkü alapítóknak. Részletes ismertetése végett ez intézetnek még ezeket toldjuk: 1) hogy a katonai lyányárva 17 éves korukig fognak az intézetben ápolatni, képezetni; ekkor további élelmök megszerzésére alkalmasokká tétetvén, kibocsátatnak. 2) Segélyt és inségükben ápoló kezekre találandnak e kolostorba menekülő beteg asszonyok, idegenek ugy mint helybeliek, valláskülönbőség nélkül. 3) Nevelést élvezhetendnek itt mindennemű lyányok, meghatározott évdjért 's tanulmányaik nemcsak finomabb izlésű nőmunkákra szoritkozvák, hanem ohajtás szerint, házi gazdaszonykodás, kertpiantás, főzés és több eféle is terjedhetend ki.

gyül szolgálhatna a felosztási hiány magát az adó kérdését érdemileg is megbuktatni. Ezek után áttér néhány főelvre, melyek az indirect adó megállapításánál figyelembe veendőek. Illy főelvnek tartja azt: „hogy ez adó neménél is lehetőség ügyelem legyen az igazságos arányra. Ez elvből indulva ki hibásnak tartja azon működést, miszerint csekély számmal szemeltetnek ki az adózási tárgyak. Ezek természetes következménye az, hogy néhány tárgy csak néhány által használtatván, egy részt sokan adómentesítettnek, mit a polgári társaságban túrni nem szabad, más részt pedig néhány adózási cikket szerfölött kell terhelni, hogy a megkívántató pénzösszeget kikerüljön; pedig vigyáznunk kell, hogy se az egyesek, se a nemzet összes törzstörvénye ne érintessék, mi a szerfölötti adózásnak önkéntes következménye, mert igen könnyen elvonatik azon költségektől, melyek a törzsvagyony megtartására vagy pedig a productio szaporítására szükségesek. Különös ügyelem fordítandó ezek fölött azon elvre is, hogy az első szükségű tárgyak vagy igen keveset rovasanak meg, leginkább pedig a fényűzési cikkek. Ez elv főleg honunkban nagy tekintet érdemel, mert ha szinte a házi adót a nemesség aránylag elvállalás is, a hadit még is kirekesztőleg a parasztság maga viselendő, s így direct adózás után a nemességnél inkább terhelhetik; már ha még ezenkívül az első szükségű tárgyak az indirect adózáshoz nem kiméltetnek, növeltetni fog inkább az igaztalanság, melynek ép az indirect adó által kellene kiegyenlítettet. Továbbá figyelni kell az indirect adó behozatalánál arra, hogy a polgári szabadság főleg kutatások által ne háborgattassék. Ennek következtében inkább olly tárgyak választassanak indirect adó tárgyaiul, miket eltilkolni nehéz vagy épen lehetetlen. Hogy ezeken kívül az indirect adózással más nemzeti érdekeket is kapcsolathozni, világos. E rendszernél elkövetett hibák megoszulják magukat azon nemzet kárával, mely e tekintetben gondatlanul működik. Kifejezi ezután A. ur azon kívánságát: „bár a megyék adandó eredeti utasításokban maradási, (itt úgy látszik, hibázik egy két szó) s a törvényhozó testet előleges munkálattal károsan ne korlátoznák. Csak e terület lesz ment lehetőség a provinciai érdekek nyomozásához, s ismervén az ország körülményeit és csak országgyűlésileg megszerezhető adatokat használván nyújthat az összes nemzet érdekeivel megegyező munkálattal, mely ha szinte ohajásunk szerint még a jövő hongyulás alatt pótló utasítások tárgyaiul tétetik is, mit mellőzni A. ur sem tart tanácsosnak, följegyeztetnek e munkálattal az okok, melyek a provinciai érdekek ellenében küzdendnek, minden esetre pedig nyújtani fog a törvényhatóságoknak alap, mellyen határozataikat biztosan hozhassák. — A 64dik számban e cikket folytatattik. Az országos pénztár kútfoji I) a harminczadok. „Különös figyelemmel van ezekre az 1715iki s 1791iki országos választmány. Az első a kir. harminczadon felül fizetendő félharminczadot, s az asszonyi fényűzésre s férfiruhakelmékre, melyek külföldről hozatnak, különös adót javasol; a másik né, mely kivitelű árucikküktől az országos pénztárba folyandó határvárat indítványoz, nevezetesen minden pár lóval vagy ökörtől egy főt, sertés párjától 3 krt. sat. A határvárat megállapításában ovatos mérséklet alkalmazással s az ország iparának emelését, s nemzeti gazdaságot finansialis s egyéb politikai elveket szem előtt tartva kell föllépni: „A 2dik kútfo, mit az 1715iki országos választmány javasol: 15 kr. minden mázsa sőt; s így már e választmány a fogyasztási adót elvben elfogadja, az 1791. 14. cikk pedig törvényesen az életbe átvivé. A fogyasztási adót elvben szükségképp elfogadandónak mondja, ha csak kevés is nagyobb pénzösszeget akarunk az országos szükségek pótlására fordítani. De e tárgyról máskoroni bővebb fejtegetést ígér. „A 3dik kútfo, melyet szinte az 1715diki orsz. választmány javasol, a lajstromzási adó. Az alföldi levelek nagy tekintetű szerzője a lajstromzási adót csak nemesi örökösödés, osztály, s bármilyen nevezhető birtokváltozásnál javasolja megállapítani, a p. hírlap szerkesztője pedig egy finansialis mint politikai tekintetből, nem figyelve a politikai osztályokra általánosnak ohajja. Ha az önnök ki, hogy a hadi adó viselése által a parasztság aránytalanul rovatik meg, akkor ezen aránytalanság más uton egyenlítették ki s e szempontból az alföldi levelek által tervezett különböztetést el lehet fogadni. Egyébkint miután a kiegyenlítés több más uton is történhetik, különösen ha figyelem fordítatik azon elvre, hogy az első szükségű tárgyak, melyek a parasztság tözsükségeit, s egy szerszmind főjövendelmét teszik, vagy épen nem vagy a lehető legkevesebb rovasanak meg, igen természetes, hogy e megkülönbözteteshöz nem kell körömszakadtig ragaszkodni. A p. hírlap még minden terhes szerződésre s kölcsönvételre is kívánja a lajstromzási adót kiterjeszteni még pedig kötelezőleg úgy; hogy a kötelező levél még érvényességgel se bírjon, ha csak bizonyos idő alatt be nem tábláztatik. A hitelezés az által a jelennél szilárdabb alapot nyerne ugyan, ha kinékinnek követelő s tartozó állapotja tisztába hozatnék; azonban e javaslat által a hitelen halálos dőfés történék. (Bin mit Referenten nicht einverstanden). Az összes tartozás betáblázása által a szenvedő állapot legnagyobb részben tisztába hozatik; de mennyi az, mi a betáblázható követelések fölött a csekély állapothoz tartozik. Az ingatlan vagyon mindenki szemei előtt levén, ennek mennyiségéről tudomás (noha gyakran sok alkalmatlansággal) szereshető. De hol marad az ingó javaknak, a szekrényben levő (!) vagy külföldieknek kölcsönzött, s így be nem táblázható pénzeknek összege? hol azon tőke, mely a munkás embernek kezében s elmetelhetőségben rejlik? sat. S az ezekből járt szokott de sem betáblázható sem kellőleg meg nem tudható jövendelmi mennyiség? minek természetes következménye az lenne, hogy a javasolt kötelező lajstromzás által olly mérleget idéznék elő, mellyben a szenvedő állapot igazságtalan túlnyomóságot nyerne, s ez által csekély hite-lünk még inkább csökkenne. Hogy a pénztörkét is adó alá kell vetni, kétségtelen, s erre a bélyegadó a legalkalmas eszköz, miről azonban más alkalommal szöland A. — Ugyan e szám hírlapi kalászáiméltatják ugyan 63dik számunkban az „ösiség s birhatlanság II.“ cikkeküket; de hogy mégis uodorjokbul ki ne essenek, azt a szokottaknál velősebbnek nevezik. Csak rajta velős Világ velős hírlapi kalászszedője! Tessék csak a piszkolódást folytatni, sőt „a szokottaknál piszkolódóbb“ cikkekben is magát gyakorolni. On ne s'arrête pas dans un si beau chemin. S így még hirre is kaphat a nagy világban kalászszedő ur. Tentanda via est, qua te quoque possit Tollere humo et virum volitare per ora.

Erd. orszgyűlés. Az aug. 29kei országos ülésben az elnök jelenté,

hogy az alapítandó nemzeti muzeum gyarapítása ügyében két írásba foglalt jelentés adatott be, mire olvastaték a köztisztelatu kir. fő kormányzó széki gróf Teleki József ö nagyméltóságának köv. írásbeli jelentése: T. Kk és Rk! Mind azt, mi hazám javát akármiképp előmozdítja, mint annak hü fia, szívémen hordozván s e-lőmozdítani nemcsak szent kötelességemnek érezvén, hanem ezt mindig legnagyobb készséggel meg is tevén, csekély tehetségem szerint én is ohajtok járulni azon közhasznú tudományos intézethez, mellynek czélszerű megalapítása a t. Kk és Rkfigyelmét most magára vonta. Több száz és némelly ritka s becses darab-ból álló első kiadások (editiones principes) és nyomtatási régiségek (incunabula artis typographicae) gyűjteményemet, valamint a magy. tudományos társaság által eddig kiadott minden nyomtatványnak egyegy példányát, némelly más magyar nyelven kijött könyvekkel mintegy megalapítandó magyar könyvtár első alapját s mellé 3000 pengő forintot mint tőkét, mellynek évenkénti kamatai főként honi nyelven kijött régiebb és újabb, s ezek közt különösen a magyar tudományos társaság által kiadandó munkák megszerzésére fordítassanak, batorokodom a tek.

Knak és Rkdeknek a nemzeti muzeum gyarapítására felajánlani. Fogadják a t. K. és Rk ezen ajánlatot szokott szívességgel; ne tekintsek annak csekélységét, hanem azon tiszta hazafi buzgóságot, mellyel az nyujtatik's legyenek meggyőződve hogy valamint ezen szépen keletkező nemzeti intézetet s minden más hazám dic-sőségét, jóllétét, kifejlődését s javát érdeklő intézeteket tehetségemhez képest ápolni's gyarapítani, míg élek, meg nem szünöm, úgy változhatlanul maradok ha-zámnak hiv a t. Kk és Rknek lekötöztetett szolgálja gróf Teleki Jós. m. k. A Karok és Rendek szerelve tisztelt kir. fő kormányzó ö nagyméltóságának ez öszinte hazafi buzgalomszülte, honunk boldogsága s virágzása előmozdítására czélzó nemes a-jánlatát, mint magas helyzetének tudományokat kedvelő lelkével összehangzó tet-tét ahoz illő tisztelettel kívánván méltánylani, küldöttséget neveztek ki, hogy tisz-telet-nyilvánítás mellett jelentse ki a Kk és RR. és az egész haza forró közsze-netét, egyszersmind pedig végeztetett mikint: ezen jelentés adassék át a rendsze-res közeponti biztosságoknak, hogy a kijelölt tárgyakkal együtt kapcsolatban ve-gye tanácskozási alá, és a Kk-nak és RR-nek adjon erre nézve is javaslatot. — b) Ezután olvastaték Szászvárosszék rendes orvosa fogarasi Lészai Dánielnek jelen-tése: mellyben hétszáz római és görög pénzdarabot, u. m. négyszáz ezüstöt s a többi rezes, kipótolva ezt a jelen s közelebbi mult század külföldi réz s apróbb ezüst pénzeiből ezer darabra az erdélyi nemz. muzeum romai s görög, nemkülönb-en külföldi pénzek gyűjteménye alapjául azon nyilatkozattal ajánlá hogy midőn felszó-littatik, ajánlatát lajstromozva általadandja. A Kk és RR. ezen hazafi szép tettért az alapító orvosnak köszönetet szavaztak, meghatározatván egyszersmind, hogy ezen jelentés a fen érdeklött végzésekkel összefüggőleg adassék át a közeponti rendszeres biztosságoknak tárgyalás s jóvaslatadás végett. (Folyt. köv.)

Szerbia.

(A pártütés kitörése.) A Szerviában támadt összeesküvés keletkezését szokás szerint éjszaki befolyásnak tulajdonítják, azt a dideregtes éjszaki csillag oroz lekaesintgatásának nyilatkozatják s mindenben az orosz hatalomnak a Duna torkolatja körül óriási fejlődésére utalnak. Oroszország befolyása ezen tartomá-nyokban természetesen rémitő, s az még mindig titok marad: miképp lehet, hogy más hatalmak Oláhország utolsó évi eseményire nézve közönyösek maradhattak, sőt még anyagi tényeket is elnézhetek? Ha valakinek nekünk magyaroknak bizony érdekünkben fekszik, tudni: melly hatalom terjeszkedik Dunánk torkolatja körül azon tartományokban, mellyekhez koronánk ösjsogát folyvást fentartogjuk s mellyek hazánk állására olly roppant befolyással bírnak. A jelen szerb lázadás-nak egyenes okozója azonban nem orosz eselszövény az aug. Allg. Ztng szerint, a tett nyomozások kétségen tul tetszik, miszerint az összeesküvés az öreg Milos pártjától származott, melly a szerb kormánypálca visszaszerzéséről véggépp még sem mondott le. A titkos vést Ressayavac tanácsnok fiának eltévedt levele földözé fel. Ressayavacot elesítették, irományai megvizsgáltattak, mire már sept. 2kaig számos magas állású személyt elfogtak. Ezen előzvény az összeesküvés ki-törését nem nyomá el, hanem sietteté. Már az egész tartomány fel vala izgatva, a lázadók Kragujevacba és Szendrőbe gyülekeztek. Mihály hg több ministerta-nácsot tartván, Kragujevac és Szendrőbe biztosokat küldé, az első azonban még az nap azon hirrel tért vissza, miszerint nagy csapat ember az utakat elfoglalá és senkit sem bocsát keresztül, a fellázadtak keresztül barangolják a helysége-ket, a nyilvános pénztárakat kirabolják s Nándorfejérvár felé tolnak. A török biztos Sekib efendi, ki nemrég Bukaresztben az orosz biztossal Duhamellel újat húzott, megérkezte után egyenesen a kivándorlottak pártját vevé ótalma alá, ki-kért a török kormányzó Kiamil basa hasztalan járt vala közben. Alkalmasint a-zonban Sekib törekvései is sikertelenek lettek volna, ha azon párt főnökei a török kormánytól serkentetve, önerővel munkához nem nyulnak vala. Ezen párt feje: Vucsics egykori ministerfőnök volt. A lázadók elnyomatására Belgrádból katonaság küldetett, Mihály hg anyja kíséretében maga vezérlé azt, azonban sze-rencsétlenül. Mert ezen katonaság Kragujevac vidékén két véres ütközésben sep. 3 s 4én megvereték, s miután a lázadók az ottani álgutelepet hatalmukba ej-ték, rémülten futásnak eredtek, nagy része pedig elpártolt, úgy hogy Vucsics mintegy 3600 embere 15ezerre szaporodott. Mihály hg Belgrádba szökött visz-sza, de biztos helyen ott sem érezvén magát, sept. 7én reggel anyja Ljubicza hgnő s nagybátyja Jefrem Obrenovics kíséretében az ausztriai határon át Zimonyba menekült. A győztes lázadók Vucsics vezérlete alatt Nándorfehérvár felé törtek, hol a törökök s kereszténynek mind fegyverben vérengző ütközetre várnak. A bécsi ujság szerint Vucsics Belgrád felé nyomultakor pártja nevében felszólítást bocsátott a néphez, azt a szultán iránti hűség s engedelmességre intvén s ki-nyilatkozatván, miszerint erőszakoskodása nem a szultán által fölemelt Mihály hg, csak az ő rosz tanácsnokai ellen van intézve. A hg eltávozta után Belgrádban a béke némileg helyreállott s a belgrádi basa Kiamil, Sekibbel egyetértőleg, a parancsi alatt levő várerősségben intézkedéseket tön a csend fentartására. Egy-szersz mind 5 tagu igazgatóság neveztetett, mellynek főnöke Vucsics s Petronie-vics (nem való tehát a hir, miszerint a hg ez utóbbit lenyakaztatta volna), a 17 kerület követői pedig összehívtattak, a felett tanácskozándók: mit kelljen tenni, mig a nagy ügyet a nagyúr elintézendí. További hírek bővebben deritendik fel a jelentős eseményt.

Spanyolország

(Árvis általi pusztítások. Elegy.) Alig állitá helyre a csöndet s közbátor-ságot Cataloniában Zurbano vas karja, s már ismét más baj pusztítja e szören-esétlen tartományt. Hosszas szárazság után ugyanis aug. 22kén s 23kán so-káig tartott zápor és felhőszakadás következtiben a legesekélyebb folyamok is annyira duzzadtak, hogy a tartomány nagy részét egyetlen tengerre változta-ták tajtékköz hullámaikkal. A Lobregat és Noya ellenállhatlan dühhel pusztítot-tak: Nyolcz helységben minden egyes ember legalább háromezer piaszternyi kárt szenvedett. 1746 óta nem volt e tartományban illy iszonyu pusztítás. Az olesai fürdőházak kéményei is alig látszottak ki a vízből, s a betegetek csak nagy bajjal lehete kiszabadítani. Az ércvizek csak négy nap mulva kezdének előbbi helyeiken ismét a földből előtörni. Arragoniában szinte nagy pusztitáso-kat okozott az árvis, s már addig is több emberéletet gyászol a lakosság. — A

dunai
lt aug.
rztbeli
ros kö-
nevelési
on léte-
yábori
jánlatot
m had-
huszon-
hoz ké-
atosítá-
d pedig
hat ns
neve-
tern —
mi vé-
gyaror-
a' tób-
yh. T-k.
én tette
tetett a'
m betű-
n. Sept.
dött a'
szava-
rányi idő
ri s vu-
László;
s József;
s thiró:
sics Fer-
n; Delli-
z Valpón;
evich Pál
tek: Jan-
s Diako-
zési biz-
rencz és
abanovics
a vucsi-
er János;
mulattatás
eredvénye
annak vi-
tgen hi-
nikor tag-
ellenkező
blag s az
miszerint
tán vette-
had kerü-
léreket az
ziadó után
eredetét,
an feledve
mason az
astul füg-
gy minden
ő segedel-
őzástul —
) — Hogy
önkéntes
zási alapon
s, sem-
palis szer-
zen arány-
véze túrni
terhekre is
S azért A.
pótolni. Mi
ti provin-
soknál ürü-
városa m.
állitáshoz
gy, hogy
tett, meg-
hetőleg —
végett ez
es korukig
megszer-
ükben apo-
idegenek
betendnek
csak flo-
házi gaz-
nd ki.

királynét folyvást férjhez akarnák szerezni a' külön pártok, ámbár még csak bábujában bírja kedvét lenni, de Espartero hallani sem akar az effélékről. — A' növekedő pénzügyi szükséglettel egyszersmind a' hivatalviselők zsarolási is szaporodnak; minden hivatalt a' legtöbbet adó nyeri el, 's ezek viszont az apróbb kiváltságokkal üzik gyalázatos kereskedésüket.

(Lichnowszky hg. szabadon bocsátatott. Elegy). A' barcelonai hatóság, hihetőleg Madridból kapott utasítás következtében, néhány napon elzárás után szabadon bocsátá Lichnowszkyt, ki egy francia fregáton azonnal Toulonba vitorlázott. — Castellon tartományban, néhány század guerilla jelent meg el Serador vezérlete alatt, és „Éljen Vik Károly! Éljen Cabrera! Halál a' szabadelműekre!” kiáltás közt számos fegyvertelen embert megvázelt, kik Benicarlóban bikaviadalra gyülekeztek össze. A' kormány igen komolyan hiszi ez eseményt, 's hatályosan intézkedik a' zavargás elnyomtatása iránt. Szükség esetén Zurbano fog oda küldetni a' tartomány lecsönnesítésére. Forzadell, Batanero és Vargos carlospárti vezérek Marseilleből eltűntek, mi összeköttetésben látszik lenni a' benicarlói mozgalommal. Batanero Marseilleből Bourgesba ment, 's Don Carlossal titkon tanácskozott, azután pedig Spanyolországba szökött.

Anglia.

(Ítélet a' yorki zavargók fölött. Szerencsétlenség Edinburgban. Elegy.) London, sept. 8kán: A' yorki zavargók közül Mitchell, ki egy vérében fekvő katonára pénzt elrablá, 10 évi száműzésre ítélték. A' többiek majd ártatlanságukat erősíték, majd pedig azon állítással iparkodtak magokat ótalmazni, hogy életükben most állnak először törvényszék előtt. A' lordfőbíró hosszasan törekvőköt tettök jogtalanságáról meggyőzni, 's beszédje után kimondá azon ítéletet, mellyélfogva a' 150 vádlott közül némelyek egy évi, mások pedig 3—30 héti fogságra kárhoztattak. — Edinburgban alig kaphatni már szállást, annyira iparkodnak, Skótzia legtávolabb lakosi is királynéjokat látni, kinek örömet egyébiránt igen megkeseríté azon szerencsétlenség, miszerint egy faalkotvány összetörvén, mintegy ötven néző igen tetemesül megsérült, 's kettő már meg is halt. — A' jövedelemadó már is mutatja kártékony hatását. Derby lord 23 szolgát bocsátott el, egy másik pedig tizet, hogy erszénye apályát helyre állíthassa. E' példát természetesen igen sokan fogják követni, 's ez által több ezer ember kenyerét fogja veszíteni. Csak a' középmezőkben legalább is 12 ezer ember fosztaték meg eddigi keresményétől. — A' kormány örömet szeretné Afghánistántól a' katonaságot visszaszóllíttatni, de ezt legnagyobb gyalázat nélkül egyáltalában nem teheti meg, miután annyi angol szenved az afghánok fogságában, kiket előbb mindenestre ki kell szabadítani. De mikép? erőszakhoz az eddigi veszteség után nem mer már folyamodni a' kormány, alkudozásra pedig épen e' féltékenység következtében nem is akarnak többé hallgatni az afghánok. Peel tehát azon bölcs határozattal bibelődik most, hogy legjobb lesz magányos rabszolgakereskedők által az angol foglyokat egyenkint visszavásároltatni 's

azoktól aztán készpénzért megváltani. A' M. Chronicle azonban hatályosan fakad ki ezen gyalázatos embervásárlás ellen, 's véleményében hihetőleg minden jobb érzésű angol osztozni fog. — Hire van egyébiránt, miszerint Wellington hg. új hadi tervet készíté Afghánistán ellen, melly képes leendő Angliát a' kívánt elégtétben minélelőbb részesíteni. Calcuttában is igen nagy ingerültség uralkodik Ellenborough főkörmányzó ellen, ki Afghánistánból az angol hadsereget rögtön visszavonadni kívánja. — A' tory ministerség a' német vámszövetség életbe lépése következtében, Anglia veszteségét azzal törekszik súlygyenbe hozni, hogy Ausztriával szoros kereskedési viszonyba iparkodik lépni. Metternich hg. igen nagy elvárátja ugyan Peelnek; de azért szintolly jól tudja, hogy azon 10 millióért, mellyet Ausztria élelmiszerek Angliába szállíttatása által nyerne, legalább 100 millió értékű kézműs gyár cikket kellene onnan elnyelni, mi a' birodalomnak nem csekély kárára szolgálna, 's azért Peel kísértésére nem igen hallgat. Mac Gregort különösen ez okból Johannisbergre küldé Peel, de a' nemes hg. 's Kübeck ügyismeretén bizonyosan hajótörést fog szenvedni az angol toryk csábító ékesszólása, már csak azért is, mivel Ausztria pénzügye most olly jó lábón áll, hogy nincs oka minden üres ígérethez 's kecségetésre figyelmezn. — Amerikával alkalmasint végkép kibékülend Anglia, mert több ezred parancsot kapott már Kanadából Angliába visszavitorlázásra.

Franciaország.

(Lapvélemény az ausztriai vasutakról. Elegy). A' francia lapok nagyobb része többnyire hallgat a' német mozgalmakról, a' Jour. des Débats mindazáltal bőven 's megismerőleg értekezik a' német 's egy részben ausztriai vasutakról. A' nevezett lap szerint 1841. és 1842ben a' németországi vasutakon 9 millió ember fordult meg, ámbár a' 16 vasut közül hat csak 1842. elejére készült el. Az utasok e' száma mintegy ötödrészt teszi Németország összes lakosságának, 's két harmadát azon utasoknak, kik 1841ben Anglia 40 vasutját használták Németországban eddig 180 mérföldet foglalnak el a' vasutak, 's e' térnek fele Ausztriára esik, a' fontolva haladó Ausztriára, melly a' vasutak ügyében olly gyorsan megy előre, hogy rövid idő múlva Európa bármely országával is ki fogja állhatni a' versenyt. — A' joinvillei hid alatt sept. 7ikén egy pokolerömlő sült el, de szerencsére senkit sem sértett meg. Czélját még eddig nem bírta kipuhatolni a' nyomozó bíróság. — Sept. 7ikén éjjel a' touloni hajógyár egyik kovácsműhelyében tűz támadt; az idő mindazáltal olly csöndes volt, hogy minden nagyobb kártól nélkül el leheté a' lángokat oltani. — Hire terjedt, hogy a' porosz király álnév alatt Párisba akar utazni, mi azonban csak az üres koholmányok sorába tartozik. — A' Pyrenaeekben igen nagy pusztításokat vitt véghez a' gyakori zápor, 's a' folyamok is annyira kiáradtak, hogy több helyen a' hidakat is elszaggatták.

É R T E S I T Ó.

Lapjainknak f. évi october 1jétől december végeig járandó évnegyedére 2 fr. 24 p. krral előfizethetni akár szorgalom- és gyorskoesi 's egyéb alkalom által szerkesztő hivatalunkban, akár a' kir. A' JELENKOR ÉS TÁRSALKODÓ postahivatalok útján. szerkesztősége.

Gőzhajójárás Bécs, Pest es Orsova közt Septemberben:

Pestről Bécsbe indul regg. 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik (este))
Pestről Zimonyba 's Orsovára indul sept. 25. 's 29én.
Pestre Zimouybul 's Orsováról érkezik délelőtt, sept. 22. 's 29kén.

Ezen mindennapi Gőzhajókon kívül még egy vontató gőzös mind 14 nap megfordul Pest és Drenkova közt, Bécs és Pest közt pedig **ARPAD** teherhajó minden héten, minden vasárnap egy nap jövendvén le, Bécsből; **Arpad** indul Pozsony 's Bécsbe minden szerdán regg. 6 órakor egy sze kmy vitelára I. hely Pozsonyig: 4 fr. 40 kr., földelen: 3 fr.; Bécsig I. h. 6 fr. 30 'r földelen 4 fr. p. p.

2) Dunagőzhajózás.

Azon körülmény, minélfogva több malomtulajdonos, a' Dunán, Pozsony és Zimony közt, olly helyekre kötimalmait, hol azok a' hajózás szabad folyamát gátolják, több károsításra szolgáltatott alkalmat, mikért kárpótlások követeltettek.

A' gőzhajótársaság mindig kész ugyan azon károkat megtéríteni, miket hajóji okoznak, de koránsem engedheti magát felelőssé tétetni azon károkat, mellyek a' malomtulajdonosok azon makacságából erednek, miszerint a' fenálló rendszabályok daczára is tiltott helyekre kötik malmaikat; ennek következtében tehát köztudomásul adatik: „hogy a' gőzhajótársaság csupán azon malmokon történő kárért felelős, mellyek a' fenálló rendszabályok szerint vannak bekötve; minden más esetben pedig nemcsak kárpótlást nem ad, hanem saját hajóinak netaláni megsértetésökért mindenkor kármentesítést fog követelni.”

Eladási 's haszonbéri árverés.

Báró Deresényi Pál ur tömeggondnoka részéről közhírré tétetik: 1) Hogy szabad királyi Szeged városában f. é. oct. 2ik napján a' nevezett tömeghez tartozó mindennemű házbutorok, néhány száz eperfa-csemete, ezenkívül két ezer 's néhány száz finom gyapjas ürü — hasonlón 2) Hogy Temes vármegyében fekvő Omor helységben szinte a' nevezett tömeghez tar-

tozó házi butorok, néhány darab sertés 's néhány száz eperfa-csemete folyó évi oct. 6dik napján — továbbá 3) Hogy e' folyó évi oct. 12ik és következő napjain, Pestvármegyében fekvő Gódi pusztán azlérintett tömeghez tartozó házi butorok, asztali eszközök, több darab svajzei marha, két hintós ló, 6-szamar, 10 darab nagy hordó, hintók, batard, és stájer kocsi, több köpüméh, egy pár száz diófa-csemete, üvegházba tartozó növények, ugy mint ananász 's virágok — árverés út-

ján fognak eladni. — Egyszersmind a' nevezett Omor helységben levő nagy szeszgyár, hozzá tartozó gépekkel és szükséges épületekkel és serfőző-házzal együtt szinte többet ígérés útján egy évi hasonbérbe fog adni.

Ezen árverések mind az illető helyeken fognak megtörténni.

Házelandás.

3) A' Pest belvárosi Leopold utcában, 194 szám alatti, veres almához neveztetett: egy boltból, tizenöt szobából, öt konyhából, élelstarból, osztályozott padlásokból, fa és bortartó pinczékéből álló, keményszerekből építetett, egy emeletű szegletház; melly még jó ivó vízzel bíró kúttal is el vagyon látva; szabad kézből eladandó; melly iránti alkuvás végett, a' venni szándékozók — de nem a' vásár-hajhászok, kik jutalom hajhászassukkal csak nehezítik az eladhatást, a' ház mester köteles illető helyre elvezetni. Kelt Pesten az 1842ik esztendei sz. Mihály hava 5ik napján. 2)

Hirdetvény.

2) A' csákovai királyi alapítványi uradalom részéről folyó év és hó 26kán Csákován a' szokott reggeli órákban, ismételve tartandó nyilvános árverés útján, következő uradalmi jogok és földek, részint három, részint pedig hat egymás után folyó, és 1842ik évi novemb. hó 1től kezdő évre, fensőbbi jóváhagyás fentartása mellett, fognak bérbe adni u. m.

Lőr A' koresmáltatási jog Lieblin-gen és Zsebelyen, vendéfgadával és 19 hold réttel, és Ligeten koresmával.

2or uradalmi majorsági földek és pedig: Obadon 88¹⁰⁰/₁₆₀ hold szántóföld és 30⁶⁶⁰/₁₆₀₀ hold legelő, Zsebelyen 288 hold legelő.

A' bérleti kívánók ezen árveréshez bánatpénzzel ellátva ezennel illendően meghivatnak. Kelt Csákován sep. 12én 1842. Zák József a' csákovai k. alapítványi uradalom tisztartója által. 2)

Geibel Károly, könyvárusnál Pesten (hajóutczában) épen most jelent meg:

Legujabb Pesti Titoknok.

Az élet minden körülményihez

egyedül magyar nyelven.

Magában foglalja, az élet különböző viszonyaihoz alkalmazandó levelek készítmódjának példánymintáit, elméleti és gyakorlati szabályokkal, valamint különböző címek, nyugtatványok, végrendelet, szerződvények, 's folyamodásokat, a' váltójog rövid vázlatával együtt.

Kézi levelezőink számára.

Palánky Károly.

Pesten, 1842 borítékba kötve 40 kr. p. p.